

Justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrusega muudetakse justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)) ja kehtestatakse see uues sõnastuses. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori muutmise tuleneb vajadusest viia see vastavusse Euroopa alusklassifikaatori NACE versiooniga 2.1.

Majandusstatistika rahvusvaheliseks võrdlemiseks peavad Euroopa Liidu liikmesriigid ja liidu institutsioonid kasutama sellist majanduse tegevusalade klassifikaatorit, mis on otseselt seotud rahvusvahelise majanduse tegevusalade klassifikaatoriga (ISIC).

Pärast seda, kui ÜRO statistikakomisjon võttis vastu rahvusvahelise majanduse tegevusalade klassifikaatori 5. versiooni (ISIC Rev. 5), kohandati ka Euroopa NACE klassifikaatorit, et säilitada selle võrreldavus ja kooskõla standarditega, mida kasutatakse majandustegevusalade klassifitseerimiseks rahvusvahelisel tasandil.

Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusega ([EL\) 2023/137](#) muudeti majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori versiooni NACE Revision 2. Uus versioon on NACE 2.1 ja seda kohaldatakse üksikute eranditega alates 1. jaanuarist 2025.

Vastavalt Euroopa alusklassifikaatori NACE versioonile peab muutma ka Eesti tegevusalade klassifikaatori EMTAK versiooni.

Määruse ja seletuskirja on ette valmistanud õiguspoliitika osakonna tsiviilõiguse ja kohturegistrite talituse nõunik Siret Neeve (siret.neeve@just.ee, 5871 1550). Määruse ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (mari.koik@just.ee).

Määrusega muudetakse 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” 05.04.2024. a jõustunud redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 02.04.2024, 8.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Majanduslike tegevusalade klassifikaatori kaasajastamise vajaduse on tinginud muutunud majanduspilt. Võttes arvesse majanduse uusi tegevusalasid, peab klassifikaator kajastama paremini majanduse praeguste tegevusalade tegelikku olukorda.

Alates NACE Rev. 2 jõustumisest 1. jaanuaril 2008 on üleilmastumine ja digiteerimine paljudel majanduse tegevusaladel muutnud kaupade ja teenuste pakkumise viisi. Uued tegevusalad on muutunud olulisemaks, samal ajal kui teised on kaotanud oma tähtsust. Kiired muutused on toimunud ka infotehnoloogiakeskkonnas. Lisaks on tänu suuremale teadlikkusele majanduse mõjust keskkonnale loodud spetsiaalseid tegevusalasid keskkonna kaitsmiseks.

Võrreldes klassifikaatori EMTAK praeguse versiooniga võib uues klassifikaatoris tuua välja järgmised muudatused:

- 1) Mitmete tegevusalade juures on eraldi välja toodud vahendusteenus. Sealjuures on loodud mõned üksnes vahendusteenuseid hõlmavad grupid ja klassid (nt. 479 „Jaemüügiga seotud vahendusteenus“, 554 „Majutusega seotud vahendusteenus“, 612 „Elektroonilise side edasimüük ja vahendusteenused“).
- 2) Tegevusalades ei eristata enam digitaalset ja muid kanaleid (näost näkku, telefon, post, e-kiri jne). Näiteks jaemüügis ei eristata enam müüki kaupluses, kioskis, turgudel, interneti teel, postiga ja väljaspool neid kanaleid.
- 3) Elektrienergia tootmine taastumatutest ja taastuvatest energiaallikatest on jagatud kahte eraldi klassi (3511 ja 3512).

- 4) Osas 45 „Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont“ kajastatud tegevusalad on viidud üle teistesse osadesse. Mootorsõidukite ja mootorrataste hooldus ja remont on viidud G jaost T jao „Muud teenindavad tegevused“ osasse 95 „Arvutite, tarbeesemete ja kodutarvete ning mootorsõidukite ja mootorrataste parandus ja hooldus“. Mootorsõidukite ja mootorrataste ning nende osade ja lisaseadmete hulgi- ja jaemüügitegevused on viidud gruppidesse 467 ja 478.
- 5) Senine J jagu „Info ja side“ on jagatud kaheks jaoks: J jagu „Kirjastamine, ringhääling ning sisu tootmine ja levitamine“ ja K jagu „Elektroonilise side teenus, programmeerimine, konsultatsioonid, andmetöötlustaristu ja muu infoalane tegevus“. Enam ei eristata traadita, traat- ja satelliitsideteenuseid.
- 6) L jagu „Finants- ja kindlustustegevus“ on klassifikaatori varasema versiooniga võrreldes täpsemalt liigendatud. Lisatud on klass 6422 „Kontsernide finantsüksuste tegevus“ ja klass 6431 „Rahaturufondide ja muude investeerimisfondide tegevus“;
- 7) Q jao „Haridus“ struktuuri on muudetud, et see vastaks paremini rahvusvahelise ühtse hariduse liigitusele ISCED-P 2011.
- 8) Osa 90 „Kunstiloome ja esituskunstid“ on varasemast täpsemalt liigendatud, tuues eraldi välja kirjandus-, heli- ja visuaalkunstiloome ning eri laadi abitegevused.
- 9) Juuksuri- ja muu iluteeninduse tegevusalad (varasem klass 9602) on senisest täpsemalt liigitatud grupis 962 „Juuksuri- ja iluteenindus, päevaspaade teenused jms tegevus“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on vastavuses Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2023/137, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2.

4. Määruse mõjud

Muudatuse jõustudes on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator EMTAK vastavuses Euroopa alusklassifikaatori kehtiva versiooniga. Uus klassifikaator annab võimaluse kajastada senisest paremini majanduse tegevusalade tegelikku olukorda.

Sihtrühm

Klassifikaatoril EMTAK on väga lai kasutusala. Tegevusalade klassifikaatorit kasutavad riiklikud registrid, järelevalveasutused, tegevuslubade väljastajad, hankekorraldajad, kutsestandardite koostajad jt. Sihtrühmaks on ka ettevõtlusega tegelevad füüsilised ja juriidilised isikud.

Klassifikaatori uuendamine mõjutab enim Registrate ja Infosüsteemide Keskust, kelle ülesandeks on uue klassifikaatori kasutuselevõtmist võimaldava tehnilise lahenduse loomine ja kasutajate nõustamine.

Mõju esinemise ulatus

Klassifikaatori kasutajate senine käitumine ei muutu pärast uue klassifikaatori kasutusele võtmist. Klassifikaatorite EMTAK valikusse tekib juurde uus versioon, kuid ka varasemad versioonid jäävad endiselt kättesaadavaks. Uuele klassifikaatorile üleminek toimub paindlikult, näiteks äriregistrile 2024. aasta majandusaasta aruannete esitamisel võib kasutada hetkel kehtivat klassifikaatorit.

Muudatusega seoses suureneb ajutiselt Registrate ja Infosüsteemide Keskuse töökoormus, kuna muudatus eeldab klassifikaatori EMTAK ja majandusaasta aruande esitamise infosüsteemide arendamist. Lisaks on planeeritud uut klassifikaatorit tutvustavad teavitustegevused ja arvestatud uuele klassifikaatorile üleminekust tingitud suurema nõustamisvajadusega.

Mõju esinemise sagedus

Muudatus ei too klassifikaatori EMTAK kasutajatele uusi kohustusi. Uue klassifikaatori kasutuselevõtmine võib nõuda kasutajatelt mõningast kohanemist, nad võivad vajada nõustamist uuest klassifikaatorist õige tegevusala leidmiseks.

Muudatuse rakendamise kaasnep mõju Registrate ja Infosüsteemide Keskusele on ühekordne ega ole pidev.

Muudatusega kaasneb püsiv positiivne mõju majanduse tegevusaladest parema statistilise ülevaate olemasolu kaudu.

Ebasoovitavate mõjude risk

Riskina saab välja tuua uue klassifikaatori kasutusele võtmiseks vajalike infosüsteemide arenduste ebaõnnestumise võimaluse, mis võib kaasa tuua ajutise tõrke klassifikaatori kasutusele võtmisel. Arvestades Registrate ja Infosüsteemide Keskuse arendusmeeskonna professionaalsust, arenduseks planeeritavat piisavat aega ja arenduse rakendamisele eelnevat põhjalikku testimist, on riski realiseerumise tõenäosus väga väike. Seega on ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk väike.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega on seotud EMTAK-i infosüsteemi ja majandusaasta aruande esitamise infosüsteemi arendamise kulud, mis kaetakse Registrate ja Infosüsteemide Keskuse e-äriregistri arendamiseks ettenähtud vahenditest.

Uuest klassifikaatorist teavitamiseks on planeeritud pressiteated ja e-kirjad peamistele kasutajatele. Registrate ja Infosüsteemide keskuse klassifikaatori EMTAK meeskond on arvestanud nõustamiskoormuse ajutise suurenemisega uuele klassifikaatorile ülemineku perioodil.

Määruse rakendamise tuluna kaasneb kaasaegsema ja mugavama majanduse tegevusalade klassifikaatori kasutamine, mis võimaldab selgemalt kirjeldada praegust majanduspilti.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2025, sest alates sellest kuupäevast rakendatakse uut klassifikaatorit.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Uus klassifikaator EMTAK on valminud koostöös Registrate ja Infosüsteemide Keskusega, kelle ülesandeks on EMTAK-i infosüsteemi pidamine. Samuti on uue klassifikaatori kasutusele võtmisesse kaasatud Statistikaamet. Kuigi määrusega tehtavad muudatused on tehnilist laadi, on klassifikaatori kasutajate ring väga lai ja uue klassifikaatori kasutusele võtmine võib mõjutada kõigi ministeeriumide valitsemisalade tegevust. Seepärast on eelnõu saadetud kooskõlastamiseks kõigile ministeeriumidele.